

Дата: 01-10-2026р.

Клас: 6-А

Предмет: Мова - Література

Завдання:

Мова - 1. Вивчити правило про Іменник
(ст. 17 або із зошита). Роди і числа
іменника.
2. Вир. 1, 2 (з мстка)

Літ-ра 1. 3. Мензатюк „Казка про колядку”
- прочитати ст. 126 - 129 і вміти переказати.
2. Л. Українка „Малю, іде воєн земля”
- вивчити (н.) і розказати.

Вправа 1.

Доповніть речення словами-іменниками,
змінюючи їхнє закінчення за запитаннями.

1. Мама вишиває (що?) ^{Визначте їх рід} рушник. (Сол. р.)
2. Андрій співає (що?) -
3. Сонце зайшло (за що?)
4. До школи поспішають (хто?)
5. Діти пишуть (що?)
6. Птахи відлітають (куди?) -
7. Миєте руки передь (чим?)

Вправа 2.

1. Бабуся спекла смачний (що?)
2. На небо виплило весняне (що?)
3. У лісі розквітли (що?)
4. Птахи повертаються (з чого?)
5. Білка запасає на зиму (що?)
6. Учні пишуть (чим?)
7. Бабуся вишиває (чим?)
8. Павлик лялює (чим?)
9. Квіти стоять (у чому?)
10. Дятел стукотить (по чому?)

Завдання від Софії Мудрагеліни

За заголовком передбач, про що йтиме мова у літературній казці. Прочитай текст. Чи збіглися твої здогадки з його змістом?

КАЗКА ПРО КОЛЯДКУ

Там, де синіє Говерла, Карпатські гори найсуворіші. На всі боки стримлять верхи — безлюдні, дикі, неприступні. Смереки на них не ростуть, а ті, що звелися ген нижче, од-нобокі й обшмульгані вітром. І раптом коло самої Говерли, серед непрохідних ялівців — будинок. Так-так, мурований, під червоним черепичним дахом. Він стоїть надто високо в горах, аби там жила гуцульська сім'я. Він має два поверхи й завеликі вікна, щоб бути вівчарським прихистком. І ще от чим дивний той будинок. Хмари переволочують через Говерлу довгі сиві одежі й косим дощем стукають у його шибки:

*Зірка
Мензатюк*

— Ми пливемо на Волинь, наповняти поліські джерела!
Баскі вітри летять, свищуть понад Говерлою, а на льоту гудуть у вікна:

— Ми здалеку, від самої Атлантики! Несемо запах риби, солі й теплий туман!

— Ага, добре, — нотує в записник усе, що сказали хмари й вітри, дівчина з дивного будинку. — А я метеоролог Оля, я закінчила Львівський університет і вчора приїхала сюди на роботу. Тож будьмо знайомі!

Вона засміялася й побігла передавати на київське телебачення:

— Увага, увага! Завтра в Україні — хмарна погода з проясненнями, місцями туман, на Волині дощ. Температура повітря 18–20 градусів тепла.

Отже, тепер ви знаєте: дивний будинок — метеорологічна станція. Але слухайте далі!

А далі Оля посмоктала цукерку, поправила модну зачіску й сказала колегам:

— Ця наша метеостанція — чудо! Я вже знайшла поблизу десяток боровиків, поласувала малиною, а краєвиди тут такі, що не намилуєшся довіку. Я дуже рада, що сюди приїхала!

— Гай-гай, — похитав головою найстарший метеоролог. — Чи так воно буде, коли настане осінь...

Він не сказав, що восени починаються занудливі сірі дощі, вітри стають лихі й колючі, і тоді дуже нелегко бути метеорологом.

— І наш будинок мені сподобався, він — як орлине гніздо на вершині! А нащо, скажіть, та лавка з табличкою «Галицький ринок»? Хіба тут зупиняються львівські автобуси?

— Ні, жодні автобуси тут не їздять, — мовив найстарший метеоролог. — Але коли сісти на лавку й заплющити очі, то здається, що ти у Львові, що позаду тебе — Галицький ринок, а не шумливі дикі смереки.

Він не сказав, що дівчата, посидівши на лавці, складають чемодани й більше на Говерлу не вертаються.

Та поки що Олі подобалося бути метеорологом. Вона прокидалася вдосвіта, ставала на порозі й гукала:

— Доброго ранку, Говерло й Говерляно! Доброго ранку, полонини Пожежевська, Маришевська і ви, Шпиці!

І тоді з усіх боків летіла смерекова луна:

— До-о-оброго-о-о ранку-у-у!

Вона оббігала всі стежки в Чорногорі, з усіх джерел напилася води. Диких кабанів вона впізнавала по ході, ведмедів частувала пиріжками з чорниціями. І зовсім не мала часу сидіти на лавці під автобусною табличкою.

Настала осінь, і то знагла, несподівано настала! Був серпень, десь на Дніпрі дівчата ще засмагали на сонечку, а Оля вранці вийшла босоніж на траву — аж по траві паморозь... І пішло: то дощ, то іній, то люта хвища. Говерла закуталась у хмару, мов баба в пухову хустку, вітри налітали злі, аж від них стугоніли ліси, але Оля не журилася.

— Як гарно шумлять смереки! Піду послухаю, що вони розповідають, — говорила вона, коли шаленіли вітри.

— Який сьогодні ніжний пізньоцвіт! — казала вона в морозні ранки й цілувала лілові пелюстки квітів.

Коли ж починався найбезпросвітніший дощ, вона брала альбом і сідала край вікна:

— Дощику, я намалюю твій портрет!

Михайло
Ворохта.
Говерла і
Петрос. 2012

І дощ мимоволі всміхався і світлішав, бо кому охота бути на портреті набурмосеним? А з ним усміхався будинок мокрими вікнами, усміхалися в рамочках під склом рододендрони, усміхались Олині колеги:

— Це дівча — вроджений метеоролог! Але якби ще не зима... — казали вони й потай надіялися, що зима випаде несувора.

Одного разу приповзло пухке щокате хмарище.

— Я повна снігу під саму зав'язку! Зараз його не втримаю та розсиплю...

— Увага, увага! — передали метеорологи на радіо й телебачення. — В Україні очікуються опади у вигляді снігу.

Сніг ринув білою хуртчею, застелив поля й сіножаті, а дорогу до метеостанції засипав так, що ні пройти ні проїхати.

— Бо й нічого їм ходити! — вирішила зима. — Де таке бачено: пташки повідлітали, звірки позасинали, навіть вуйко ведмідь принишк у барлозі, а ці метеорологи ніяк не вгомоняться. Але в мене й вони не погуляють!

Не знала зима Олі, а то б не нахвалялася. Бо хоч які сніги-замети, а Оля за лопату — й гайда стежки прокидати: ту — до джерельця, ту — до потічка, а ту, довгу-предовгу, — вниз до смерек, уже не казки слухати, а зимову білу тишу.

— Цю дівчину й зима не налякала, — тішились метеорологи.

Проте лихо саме наближалось.

— Сьогодні Свят-вечір, — сказав одного ранку найстарший метеоролог.

— Свят-вечір! — зраділа Оля. — І в нас на метеостанції буде святкова вечеря?

— Авжеж буде: кутя, книші, варенички з маком та горіхами, верховинські добірні гриби й узвар на смерековому меду.

— І будуть свічки з ярого воску й під білою скатертю сіно?

— Будуть, як без них!

— І буде колядка під вікнами, щоб чути на всю Чорногору?

— Таж Олю! — мовили метеорологи. — Такі сніги! Хіба колядники до нас доб'ються?

Умлівала кутя, настоювався узвар, гриби пахтіли по всіх коридорах, а Оля вийшла надвір і засумувала.

— Чи ти, сонечко, не можеш розтопити сніг, щоб до нас з'явилася дорога? — спитала вона.

— Ні, сьогодні не можу, — відмовило сонечко. — Бо будуть ходити коляднички, в талих водах промочать черевички, простудять свої горлечка — хто й колядуватиме?

— Вітре, давній товаришу! — покликала Оля. — Може, ти б повіяв та промів дорогу?

— Не смію цього робити, — шелеснув вітер. — Бо снігом засиплю колядничкам очі, погашу вогні в їхніх барвистих зірках!

Тоді Оля навмання — до ведмедевої барлоги:

— Вуйку Михайле, допоможіть прогорнути замети на дорозі! Бо я сама не впораюсь...

— Радий я віддячити за смачні пиріжечки, — обізвався ведмідь, — та не можна. Побачать мене коляднички, полякаються. Скажуть: лихий ведмедище не пустив колядувати!

Бреде Оля назад — снігом, кучугурами, повз лавку під автобусною табличкою, та на лавці й сіла. Мимоволі задумалась, очі замружила — і враз загомонів їй за плечима Галицький ринок, зацвів передсвятковий Львів, стобарвний, стоголосий! За високими вікнами метушилися чепурні львівські господині, готуючи столи до вечері, на майданах у вечоровій синяві засвічувалися різдвяні ялинки, а у вузьких старовинних вуличках гуртувалися колядницькі ватаги... Оля встала і, мов сонна, побрела до будинку. Вона ще не знала, що вчинить, зате це знали метеорологи, тому теж посмутніли.

— Шкода, що така дівчина поїде, — зітхнули вони.

Тихо, несвятково зробилося на метеостанції.

І раптом: туп, туп! Гуп, гуп! Хто там у довгім кожусі оббиває чоботи від снігу? Чи не чужий ведмідь-набрідь?

— Та ні, це я, лісник! Благословіть колядувати!

Стрепенулися рододендрони на стінах, веселіше засяяли різдвяні свічечки на столі! Бо враз залунало:

Добрий вечір тобі, пане господарю.

Радуйся! Ой радуйся, земле: Син Божий народився!

— Таж сніги, замети, як же це ви до нас? — дивувалися метеорологи.

— Щоб лісник боявся снігу? Тоді хто вам сповістить про свято?

І він колядував далі:

А що перший празник — святеє Рождество.

Радуйся! Ой радуйся, земле: Син Божий народився!

Оля стояла, притиснувши руки до грудей, і в грудях у неї щось тануло, тануло — то її смуток, бо так уже є у світі, що всякий смуток пропадає від колядки. Він ставав як теплий віск, м'який і податливий, і щось інше, голосне, світле вливалось в груди.

Але хто це: дзень-дзень, тук-тук у вікно? Чи не зайчик?

— Ні, це я, пастушок Василько! Дозвольте й мені заколядувати!

А що другий празник — святого Василя.

Радуйся! Ой радуйся, земле: Син Божий народився!

Раптом під вікнами щось захурчало, засигналило: пі-біп! Кинулися метеорологи — диво дивне! Автобус зі Львова... Хвацько підрулював до таблички «Зупинка “Галицький ринок”» і випустив цілу колядницьку ватагу!

— Віншуємо вас, чесні господарі! — гукнули колядники й підхопили хором:

А що третій празник — святе Водохреща.

Радуйся! Ой радуйся, земле: Син Божий народився!

Богдан Голояд.
Колядники. 2018

Дива чинились далі: мороз обгорнув сріблом шишки на смереках і дрібні шишечки на диких ялівцях, потоки заграли пречистими водами, повітря стало кришталево дзвінким, і колядка летіла далеко-далеко:

*Хай святкує з нами вся наша родина,
Вся наша родина — слава Україна!*

А що ж Оля? Вона передавала святковий прогноз погоди.
— Увага, увага! — лунав її радісний голос. — На Різдво і Василя, на святе Водохреща будуть зорі, як білі перли! Будуть іскристі сніги, ковзкі льоди для забави і мороз для рожевих рум'янців!

Вона всміхнулася і сказала колегам:

— Я не знала, що Різдво на Говерлі таке гарне! В мене не було веселішого Різдва.

А срібні смереки, пречисті потоки і найперше дзвінка колядка над Говерлою обіцяли, що новий рік буде добрий і радісний.

Будь уважним/уважною до слова

Говерла — найвища вершина Українських Карпат.

Ялівець — вічнозелене дерево.

Смерека — дерево із родини соснових.

Обшмульганий (місцева говірка) — обдертий.

Хвища — сильний холодний дощ або великий сніг із вітром.

Хуртеча — те саме, що й хуртовина.

Метеоролог — фахівець, який вивчає погоду й клімат.

Вуйко (місцева говірка) — дядько.

Поміркуй над прочитаним

1. Дай відповіді на запитання за Правилком читання № 1. Підтвердь свої думки рядками з тексту.
2. Чому будинок біля самої Говерли дивний?
3. Чому найстарший метеоролог засумнівався в тому, що Оля залишиться на метеостанції? Знайди підтвердження своєї думки у творі.
4. Як ти розумієш вираз «слухати зимову білу тишу»?
5. Коли колеги вирішили, що Оля покине метеостанцію?
6. Поясни фразу «всякий смуток пропадає від колядки». Ти згодний/згодна із цією думкою? У тебе був такий випадок?

